
DAGENS NYHETER.

En utskrift från Dagens Nyheter, 2021-07-25 15:44
Artikels ursprungsadress: <https://www.dn.se/kultur/ambitiös-helsingforsbiennial-i-naturskön-miljö/>

KONST | RECENSION

Ambitiös Helsingforsbiennial i naturskön miljö

Janet Cardiff & George Bures Miller. "Skog (i tusen år ...)". Foto: Maija Toivanen

Den nya, internationella Helsingforsbiennalen är lokaliserad till skärgårdsön Skanslandet. Sebastian Johans ser höjdpunkter i en rad platsspecifika verk och tycker att satsningen smäller högt.

Grupputställning

"Samma hav"

Helsingforsbiennalen 2021

Skanslandet, Helsingfors. Visas till och med 26/9.

Med Helsingforsbiennalen gör den finska huvudstaden ett ambitiöst försök att ta sig in på den internationella konstkartan. Ansatsen är att bli en nordisk motsvarighet till biennialerna i Istanbul eller Sao Paulo. Eller åtminstone en värdig utmanare till Momentum i norska Moss, Nordens äldsta biennial.

Helsingforsbiennalen är producerad av curatorer från HAM, Helsinki Art Museum, och urvalet av deltagande konstnärer bygger på en god kännedom om den lokala scenen.

Ungefär hälften av utställningens fyrtio deltagande konstnärer och konstnärsgupper är finska. Resten är internationella och inkluderar en drös stora namn, som Katharina Grosse, Janet Cardiff, Rirkrit Tiravanija och Paweł Althamer.

Biennialens största kapital är emellertid ön Skanslandet, som med undantag för några satelliter i Helsingfors centrum rymmer hela utställningen. Ön som nås via en 15 minuters färjetur från Salutorget är granne till kända Sveaborg och var länge militärt område, med en historia som landets största ammunitionsdepå.

Lummiga, trolska skogar, slitna bunkrar, välvda krutkällare, bostadshus som stått övergivna i decennier och en hänförande skärgårdsutsikt gör platsen till biennalens givna utropstecken.

BILDSPEL ↗

Bild 1 av 3 Teemu Lehmusrusu, "Polypores hus".

Foto: Kirsi Halkola

Det är förstås utmärkt med tanke på att publiken lär vilja återvända. För konstens del innebär den magnifika platsen inte lika självklart en fördel. Helt följdriktigt har curatorerna gjort ett bra urval med många lågmälda, utforskande verk, som oftare bygger vidare på platsen än utmanar den. Som biennalens titel "Samma hav" antyder handlar mycket om klimat, ekologi och natur.

En som faktiskt försöker ge platsen en match är den tyska stjärnan Katharina Grosse, som med regnbågsfärger och splitterformade skivor av plywood har annekterat en gammal skolbyggnad, som senare ska rivras. Grosse brukar fungera fint i stora samlingsutställningar, med sin ofta majestätiska skala och sina starka, självsäkra färger. Här blir verket inte mer än en axelryckning för mig, en harmlös "tag". I synnerhet som man inte får gå fram till byggnaden i fråga.

Betydligt bättre fungerar en mildare ansats. Japanska Tadashi Kawamata har till exempel använt spillvirke och upphittat skrot för att bygga "Skanslandets fyr", som ovanpå en gammal bunker blir ett återhållsamt landmärke. Eller för den delen finska Teemu Lehmusrusu, som med några tegelklädda orgelpipor och sensorer omvandlar ljudet från multnande träd i realtid till trevande musik.

Höjdpunkter är en rad platsspecifika verk som på samma ödmjuka sätt griper tag i de faktiska omständigheterna. Som Jussi Kivis lilla museum i en nergången 70-talslägenhet, fylld med bilder och objekt han funnit på ön. Eller duon Niskanen & Salo, som med videon "A scene" har skapat ett poetiskt landskap genom att filma Skanslandet under ett dygn och omvandla de omgivande, blinkande sjömärkena till en suggestiv melodi.

Turkiska Baran Caginlis "Kol som en politisk molekyl" är ytterligare ett exempel. I stabshuset där det tidigare bott officerare har Caginli hängt upp en världskarta sydd av olika arméers kamouflagetyger, anpassade efter respektive klimat, och kompletterat med uppnålade bilder från en rad miljökatastrofer, försakade av människans lust att kriga.

BILDSPEL ↗

Bild 1 av 3 Alicja Kwade, "Pars pro toto".
Foto: Maija Toivanen

Klimatet återkommer i många verk, och ibland blir det en överdos av konst som präktigt proklamerar att vi står inför stora utmaningar. Det vet vi ju redan. Biennalen visar också mycket video, och med stränga covidrestriktioner uppstår långa köer lite för ofta. Några verk står dessutom trasiga och med biennalens ambitionsnivå hade man förväntat sig snabbare åtgärder.

Men här och var höjs tonläget. Maria Wirkkalas installation i Alexanderbatteriet består av kravallsköldar, krossat glas och guld från Sápmi, och utgör ett skönt brott mot de försiktigare anslagen. Detsamma kan sägas om Dafna Maimons drastiskt tokroliga "Ingestibles", som låter betraktaren kliva rakt in i en ändtarm.

I en dunge med gamla lindar på väg mot färjans avgångshamn återfinns utställningens mest publikfriande verk. Janet Cardiff och George Bures Miller har i "Forest (for a thousand years...)" laddat trädningen med 22 högtalare, som vrålar ur sig fågelsång och Arvo Pärts dramatiska "Nunco dimittis", bestående av körsång och ljud från olika slagfält. Verket är inte gjort för platsen, men fungerar förstås fint på den tidigare militärförläggningen.

Helhetsmässigt smäller den nya biennalen på den gamla ammunitionsdepån riktigt högt.

Läs [mer om konst](#) och fler av [DN:s konstrecensioner](#).

TEXT

Sebastian Johans